

Uchwała Nr XXXIV/736/2017
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia 13 grudnia 2017 roku

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej
na lata 2018 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), art. 4 ust. 1 pkt 3, 3a, 4, art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1868) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.) – na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej
uchwała:

§ 1

Przyjąć do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018 - 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Dąbrowie Górniczej

Agnieszka Pasternak

Załącznik do Uchwały Nr XXXIV/736/2017
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia 13 grudnia 2017 roku

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018 - 2020

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Rodzinna piecza zastępcza	3
3. Instytucjonalna piecza zastępcza	8
4. Podsumowanie.....	9
5. Cel i zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018 – 2020	10
6. Zakładane rezultaty realizacji Programu	10
7. Coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.....	10
8. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie.....	10
9. Beneficjenci Programu	11
10. Realizatorzy Programu	11
11. Monitoring i ewaluacja Programu	12
12. Harmonogram działań do realizacji na lata 2018 - 2020	12

1. Wstęp

Aktem prawnym regulującym zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz zasady sprawowania pieczy zastępczej jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.). Ustawa ta jest również podstawą przygotowania trzyletniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018 – 2020, gdyż zgodnie z art. 180 pkt 1, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej zawierającego między innymi roczne limity zawodowych rodzin zastępczych.

Program wyznacza kierunki rozwoju pieczy zastępczej w Dąbrowie Górniczej i stanowi kontynuację realizacji działań, które określone były w Programie na lata 2015 - 2017, zatwierdzonym Uchwałą Nr IV/70/2015 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 28 stycznia 2015 r.

Ponadto, Program zawiera diagnozę w zakresie pieczy zastępczej na terenie miasta Dąbrowa Górnicza oraz przedstawia charakterystykę rozwoju pieczy zastępczej, wyznacza cel główny, jak również określa zadania i konieczne działania w tym zakresie.

Program ma charakter poszerzający i uzupełniający istniejące już formy pomocy świadczone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej rodzinom zastępczym oraz usamodzielnianym wychowankom i wychodzi naprzeciw potrzebom tych rodzin i osób. Realizacja Programu jest procesem stałym, dynamicznym, podlega modyfikacjom ze względu na zmianę sytuacji środowiskowych oraz uwarunkowań prawnych.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018 – 2020 realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.);
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z. 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz.697, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 1769).

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Formę rodzinną stanowią rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka, natomiast instytucjonalna pieczka zastępcza jest sprawowana poprzez placówki opiekuńczo - wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne. Poniżej przedstawiono system pieczy zastępczej funkcjonujący na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

2. Rodzinna pieczka zastępcza

Rodzina naturalna jest najkorzystniejszym środowiskiem wychowawczym, które uczy norm,

podstawowych funkcji oraz przekazuje wartości niezbędne do prawidłowego funkcjonowania dziecka w społeczeństwie. Zdarzają się jednak sytuacje kiedy system rodzinny zawodzi, przeżywa kryzys i nie wypełnia prawidłowo powierzonych funkcji, przede wszystkim względem dziecka. Wówczas podejmowane są działania wspierające i pomocowe w celu zniwelowania pojawiających się trudności i problemów. Jednakże nie zawsze działania te przynoszą oczekiwane rezultaty i wówczas zachodzi konieczność zapewnienia dziecku opieki w innym środowisku, w systemie pieczy zastępczej. Rolą systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa: prawo powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

Rodzinna piecza zastępcza jest realizowana w dwóch formach:

1. Rodzina zastępcza:

- spokrewniona,
- niezawodowa,
- rodzina zastępcza zawodowa:
  - pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego,
  - zawodowa specjalistyczna,

2. Rodzinny dom dziecka.

W pierwszym półroczu 2017 roku, w Dąbrowie Górniczej funkcjonowało 136 rodzin zastępczych z czego 99 stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione, 32 rodziny niezawodowe, 5 rodzin zastępczych zawodowych. W rodzinach tych zapewniano opiekę dla 180 dzieci. Pod opieką rodzin zastępczych spokrewnionych pozostawało 121 dzieci. W rodzinach zastępczych niezawodowych przebywało 39 dzieci, a w rodzinach zastępczych zawodowych 14. Ponadto na terenie miasta funkcjonuje 1 rodzinny dom dziecka, w którym przebywa 6 dzieci.

Poniżej przedstawiono dane za okres od 2015 roku do 30 czerwca 2017 roku dotyczące liczby rodziców zastępczych spokrewnionych i niezawodowych zamieszkałych na terenie Dąbrowy Górniczej oraz rodziców zastępczych zawodowych, w tym utworzonego w miesiącu wrześniu 2016 r. rodzinnego domu dziecka. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że 65% stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, które tworzą dziadkowie lub rodzeństwo dzieci.

Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

Liczba rodzin zastępczych	2015 r.	2016 r.	I półrocze 2017 r.
spokrewnionych	101	102	99
niezawodowych	30	36	32
zawodowych	9	5	5

w tym: o charakterze pogotowia rodzinnego	3	2	1
rodzinny dom dziecka	0	1	1
Razem	140	144	137

Źródło: dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej

Rodzice zastępczy spokrewnieni z dzieckiem, to osoby starsze, które przekroczyły 60 rok życia z wykształceniem średnim i zawodowym, stanowiące 51% wszystkich tego typu rodzin. Najlicniejsza grupa wśród rodziców niezawodowych to osoby w przedziale wiekowym od 30 do 40 lat, głównie ze środowiska rodzinnego dziecka (ciocie i wujkowie, którzy zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie są uznawane jako osoby spokrewnione) oraz osoby niespokrewnione z dziećmi, które posiadają odpowiednie kwalifikacje. Często posiadają wykształcenie wyższe i potencjał radzenia sobie z problemami rozwojowymi i opiekuńczo - wychowawczymi u dzieci.

Najmniej liczną grupę stanowią rodzice zastępczy zawodowi, gdzie wszyscy rodzice zastępczy zawodowi mieszczą się w przedziale wiekowym 40 - 55 lat. Posiadają oni bardzo dobre warunki socjalno - bytowe. Rodzice ci chętnie podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, których celem jest zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do pracy z dziećmi ze specjalistycznymi potrzebami. Zatem są to osoby najlepiej przygotowane do pełnienia swojej funkcji. Większość z nich posiada wieloletnie doświadczenie w pracy z dziećmi. Prezentują one wysoką motywację wewnętrzną do rozwiązywania problemów, chętnie się integrują i współpracują z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej. Z uwagi na fakt, że od 2016 r. zmniejszyła się liczba rodzin zastępczych zawodowych, a liczba dzieci, którym należało zapewnić opiekę, w szczególności dotyczyło to rodzeństw w wieku od 0 do 7, nie uległa dużej zmianie, określono, że jednym z zadań Programu jest zwiększenie liczby rodzin zastępczych niezawodowych, które mogą się przekształcić w rodziny zastępcze zawodowe.

W systemie rodzinnej pieczy zastępczej dzieci są umieszczane na podstawie orzeczeń sądowych. Najczęściej w rodzinach zastępczych przebywają dzieci rodziców, którym władza rodzicielska została ograniczona lub zawieszona. Najlicniejszą grupę dzieci, która trafiła do ww. rodzin stanowią dzieci umieszczane na skutek uzależnienia rodziców od alkoholu oraz zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej od 2015 r. do 30 czerwca 2017 r.

Tabela nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	2015 r.	2016 r.	I półrocze 2017 r.
spokrewnionych	127	127	121
niezawodowych	42	44	39
zawodowych	17	12	14

w tym: o charakterze pogotowia rodzinnego	9	5	3
w rodzinnym domu dziecka	0	4	6
Razem	186	187	180

Źródło: dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej

Ponadto 31 dzieci pochodzących z terenu miasta Dąbrowa Górnicza przebywa w 27 rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

Poprzez działania podejmowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, specjalistów (psychologów, pedagogów), rodziny zastępcze oraz samych rodziców biologicznych, część dzieci umieszczona w pieczy zastępczej wraca do rodziców naturalnych lub zostaje skierowana do adopcji. Poniżej przedstawiono liczbę dzieci, które dzięki działaniom specjalistów, a także współpracy rodziny biologicznej i zastępczej powracają do rodziców biologicznych lub też kierowane są do adopcji.

Tabela nr 3. Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą.

Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą	2015 r.	2016 r.	I półrocze 2017 r.
powrót do rodziców biologicznych	2	6	2
adopcja	10	8	5

Źródło: dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej

Jak wynika z przedstawionych danych, w wyniku podejmowanych działań większość dzieci zostaje przysposobiona niż powraca do rodziców biologicznych.

Należy jednak pamiętać, że dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej, które nie mają uregulowanej sytuacji prawnej lub też z uwagi na swój wiek, nie mając szans na adopcję, pozostają w pieczy zastępczej do osiągnięcia pełnoletności i usamodzielnienia się. Niejednokrotnie zdarza się, że niedostosowanie społeczne dzieci oraz ich wiek uniemożliwiają adaptację w rodzinie zastępczej, a w konsekwencji konieczność umieszczenia w pieczy instytucjonalnej.

Poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2017 r. uwzględniające przedziały wiekowe.

Tabela nr 4. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Okres	Pieczą zastępczą	Przedział wiekowy dzieci przebywających w pieczy zastępczej		
		0-3 lat	4-9 lat	10-18 lat
2015 r.	spokrewnione	6	31	90
	niezawodowe	4	13	25
	zawodowe	8	7	2
	rodzinny dom dziecka	0	0	0
2016 r.	spokrewnione	4	28	95
	niezawodowe	4	11	29

I półrocze 2017 r.	zawodowe	5	5	2
	rodzinny dom dziecka	0	1	3
	spokrewnione	4	25	92
	niezawodowe	3	9	27
	zawodowe	5	7	2
	rodzinny dom dziecka	0	3	3

Źródło: dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej

Z obserwacji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, samych rodzin zastępczych i specjalistów, oraz analizy dokumentów wynika, że dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych mają problemy w radzeniu sobie z emocjami, a trudności wychowawcze spowodowane niewłaściwym ich zachowaniem w szkole powodują w konsekwencji problemy z nauką, problemy w relacjach z nauczycielami i rówieśnikami. Najliczniejszą grupę stanowią dzieci z zaburzeniami więzi społecznych, z zaburzeniami w nawiązywaniu bliższych relacji z rodzicami zastępczymi i rówieśnikami. Są to dzieci, które mają trudności w pozyskiwaniu przyjaźni i miłości, są nieufne, zamknięte w sobie, izolują się od otoczenia. Problemy dzieci powodują konieczność udzielania im systematycznej pomocy i wsparcia zarówno ze strony psychologa, pedagoga oraz innych specjalistów, nie wyłączając lekarzy specjalistów. Zagadnienia te stają się również tematem szkoleń przeznaczonych dla rodziców zastępczych.

Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej, które nie mają uregulowanej sytuacji prawnej lub też nie zostały przysposobione pozostają w pieczy zastępczej do osiągnięcia pełnoletności i usamodzielnienia się. Przed osiągnięciem 18 roku życia z każdym wychowankiem sporządzany jest Indywidualny Program Usamodzielnienia, który zawiera m.in.:

- zadania w zakresie edukacji przyszłego wychowanka uwzględniające jego predyspozycje i oczekiwania,
- sytuację mieszkaniową,
- charakter pomocy i wsparcia w procesie usamodzielnienia ze strony instytucji,
- pomoc finansową,
- okres zakończenia procesu usamodzielnienia.

Indywidualny Program Usamodzielnienia jest sporządzany przez pracownika socjalnego lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z wychowankiem i opiekunem indywidualnego programu usamodzielnienia.

W większości przypadków opiekunem Programu zostaje osoba wskazana przez wychowanka i jest to najczęściej osoba pełniącą funkcję rodziny zastępczej lub wychowawca z placówki opiekuńczo - wychowawczej. Wychowankowie, którzy ukończyli 18 rok życia mają możliwość w dalszym ciągu pozostania w pieczy zastępczej pod warunkiem, że nadal kontynuują naukę. W 2017 roku procesem usamodzielnienia objętych jest łącznie 79 wychowanków, w tym 31 pozostających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą jest trudność w pozyskiwaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków

mieszkaniowych. Ponadto, osoby te cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, a także wyuczona bezradność. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego celowym jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiającą młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia. W tym celu mają oni zapewnioną pomoc i wsparcie, nie tylko koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników socjalnych, ale także możliwość skorzystania z pomocy psychologa, pedagoga, specjalisty ds. uzależnień i z pomocy prawnej oferowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej.

Wychowankowie objęci procesem usamodzielnienia otrzymują pomoc finansową na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie, a także pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez zamieszkanie m.in. w mieszkaniu chronionym. Z tej formy pomocy skorzystało w 2016 r. 5 osób, natomiast od 1 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. 4 osoby. Ponadto w 2016 r. 2 wychowanków z rodzin zastępczych otrzymało mieszkania z zasobów gminy.

3. Instytucjonalna piecza zastępcza

Placówka opiekuńczo – wychowawcza ma za zadanie zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania, a także zaspokajanie jego potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych oraz zdrowotnych.

Na terenie miasta Dąbrowa Górnicza funkcjonuje Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Przystań” typu socjalizacyjnego, która dysponuje 50 miejscami, z możliwością rozszerzenia o kolejne 8 miejsc w przypadku czasowego przebywania wychowanków poza Placówką. Placówka funkcjonuje w dwóch lokalizacjach, tj. przy ul. Jasnej 29, gdzie usytuowane są trzy mieszkania dla 30 wychowanków oraz przy ul. Ziołowej 28, która dysponuje dwoma mieszkaniami dla 20 wychowanków

Przedmiotem działalności Placówki jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których z różnych przyczyn nie znaleziono wsparcia w rodzinie zastępczej, a także przygotowanie ich do samodzielnego życia w przypadku braku możliwości powrotu do rodziny. Placówka realizuje następujące zadania:

- zaspokajanie indywidualnych potrzeb dziecka,
- kształtowanie i rozwijanie prawidłowych relacji z osobami bliskimi oraz rówieśnikami i dorosłymi,
- organizowanie edukacji i kształcenia na odpowiednim poziomie,
- udzielanie pomocy w zakresie wyrównywania opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- organizowanie opieki zdrowotnej,
- dbanie o rozwój zainteresowań i umiejętności w zakresie wykorzystania czasu wolnego,
- pomoc w sytuacjach kryzysowych szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych,
- umożliwianie kontaktu z rodziną i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej,
- podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny.

Do Placówki przyjmowane są dzieci powyżej 10 roku życia, w wyjątkowych wypadkach możliwe jest przyjęcie młodszego dziecka, szczególnie gdy dotyczy to rodzeństwa. Poniżej przedstawiono liczbę dzieci przebywających w placówce opiekuńczo- wychowawczej z uwzględnieniem przedziału wiekowego małoletnich.

Tabela nr 5. Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Okres	Przedział wiekowy dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	
	4-9 lat	10-18 lat
2015 r.	9	63
2016 r.	47	64
I półrocze 2017 r.	7	47

Zródło: dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej

Opieka nad dzieckiem odbywa się do momentu osiągnięcia pełnoletniości lub wydania innego postanowienia przez sąd rodzinny w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem. W placówce mogą przebywać również osoby, które osiągnęły pełnoletniość, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia, za zgodą dyrektora, pod warunkiem kontynuowania nauki lub legitymowania się znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności przy jednoczesnym kontynuowaniu nauki. Każdy wychowanek jest członkiem społeczności Placówki i ma prawo współdecydowania o ważnych dla niej sprawach. Placówka zaspokaja potrzeby wychowanków kierując się w szczególności dobrem dziecka, poszanowaniem jego praw, potrzebą wyrównywania deficytów rozwojowych, potrzebą działań przygotowujących do samodzielnego życia oraz poszanowaniem praw rodziców. Wszyscy pracownicy merytoryczni Placówki stale podnoszą swoje kwalifikacje, szkoląc się m.in. w zakresie socjoterapii, terapii psychologicznej i pedagogicznej, arteterapii, ART-u. Zespół uzyskał również certyfikację w zakresie prowadzenia pracy metodą indywidualnych przypadków.

4. Podsumowanie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej od wielu lat podejmuje działania mające na celu promowanie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.

Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej mają zapewnione poczucie bezpieczeństwa, akceptacji, uznania i miłości. Dzięki wychowaniu w warunkach rodzinnych domowych, zapewniana jest możliwość bardziej wszechstronnego przygotowania do samodzielnego życia.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018 - 2020 uwzględnia potrzebę tworzenia rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, wzmacnianie istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej i wskazuje konieczność systematycznego dostosowywania instytucjonalnych form opieki do aktualnych potrzeb i wyzwań.

Powyższe założenia są procesem długoterminowym i mogą być skuteczne przy stabilnym oparciu finansowym, organizacyjnym i przy zaangażowaniu i współpracy w realizacji Programu ze strony wszystkich służb działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

5. Cel i zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018 – 2020

Cel główny:

Zapewnienie dziecku odpowiedniej opieki poprzez rozwój i wspieranie pieczy zastępczej na terenie miasta Dąbrowa Górnicza.

Zadania:

- wspieranie istniejących rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka funkcjonujących na terenie miasta Dąbrowa Górnicza,
- promowanie idei rodzicielstwa zastępczego – pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- zwiększanie liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza,
- wspieranie młodych osób, które opuszczają rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo - wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe,
- dostosowanie Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej “Przystań” do wymogów wynikających z aktów prawnych.

6. Zakładane rezultaty realizacji Programu

1. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza zgodnie z przyjętymi limitami w Programie.
2. Dostosowanie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej “Przystań” do wymogów wynikających z aktów prawnych.

7. Coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych

2018 r. - 1- 2 nowe rodziny zawodowe,

2019 r. - 1- 2 nowe rodziny zawodowe,

2020 r. - 1- 2 nowe rodziny zawodowe.

8. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie

Analiza SWOT, określająca cele i kierunki Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Dąbrowie Górniczej na lata 2018– 2020 , służy do określenia faktycznego stanu rzeczy i zasobów z punktu widzenia ich wpływu na ograniczenie lub stymulację procesów w zakresie pieczy zastępczej.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wykształcona kadra pracowników, • Wsparcie ze strony instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny, • Wspieranie osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej poprzez organizowanie konferencji, warsztatów, spotkań integracyjnych, • Dostęp do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin zastępczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak osób/rodzin chętnych do tworzenia rodzin zastępczych zawodowych, • Brak współpracy ze strony rodziców biologicznych w celu powrotu dziecka do rodziny, • Niewystarczająca liczba mieszkań przyznawanych z zasobów gminy dla pełnoletnich wychowanków, • Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia.
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych tj. dotacji rządowych, środków unijnych w celu rozwoju i promocji rodzinnej pieczy zastępczej, • Aktywność organizacji pozarządowych w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym działań na rzecz dziecka i rodziny, • Zwiększenie liczby mieszkań dla pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka, • Częste zmiany przepisów prawa, • Ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej, w szczególności zadań fakultatywnych.

9. Beneficjenci Programu

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej,
2. Rodziny zastępcze,
3. Osoby usamodzielniane,
4. Kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych.

10. Realizatorzy Programu

1. Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej,
3. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza "Przystań",
4. placówki oświatowe,
5. podmioty działalności leczniczej,

6. organizacje pozarządowe, działające na rzecz dziecka i rodziny.

11. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynator Programu, tj. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej będzie prowadził monitoring i ewaluację Programu w sposób polegający na analizie i ocenie danych dotyczących realizacji zadań w ramach Programu przez podmioty zaangażowane w ich wykonywanie. Po zakończeniu każdego roku będzie przygotowywane sprawozdanie z realizacji zadań w terminie do 30 czerwca.

12. Harmonogram działań do realizacji na lata 2018 – 2020

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródło finansowania	Termin realizacji
1. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – wolontariusze, – placówki oświatowe	– liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
2. Organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie umiejętności i kwalifikacji rodzin zastępczych, w tym podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba szkoleń, – liczba uczestników	– budżet jednostki, – inne źródła	2018 r. – 2020 r.
3. Udzielanie rodzinom zastępczym pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – placówki oświatowe	– liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia	– budżet jednostki, – inne źródła	2018 r. – 2020 r.
4. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba osób	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
5. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych. Wspieranie inicjatyw i działań uczestników grupy na rzecz dziecka i rodziny.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba osób, – liczba spotkań	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
6. Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba rodzin objętych pomocą wolontariuszy	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
7. Realizowanie działań na rzecz integracji rodzin zastępczych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – NGO działające na rzecz dziecka i rodziny	– liczba i rodzaj działań/spotkań	– budżet jednostki, – inne źródła	2018 r. – 2020 r.
8. Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym zawodowym poprzez pomoc rodzin pomocowych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba umów z rodzinami pomocowymi	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
9. Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, w tym rodziny zawodowe.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba uczestników	– budżet jednostki, – inne źródła	2018 r. – 2020 r.
10. Współpraca z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz dziecka	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,	– liczba spotkań	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.

i rodziny w celu podejmowania wspólnych działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.	– NGO działające na rzecz dziecka i rodziny		– inne źródła	
11. Zagwarantowanie środków finansowych na zawieranie nowych umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej 2018 r. - 1 – 2 nowe rodziny zawodowe 2019 r. - 1 – 2 nowe rodziny zawodowe 2020 r. - 1 – 2 nowe rodziny zawodowe	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba zawartych umów	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
12. Pomoc i wsparcie pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba wychowanków, którym udzielono pomocy i wsparcia	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
13. Pomoc pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych w pozyskiwaniu lokali z zasobów gminy.	– Urząd Miejski – Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba przyznanych lokali	– budżet miasta – budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
14. Udzielanie wychowankom wsparcia poprzez pomoc w formie przyznawania miejsca w mieszkaniach chronionych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba wychowanków umieszczonych w mieszkaniach chronionych	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
15. Udzielanie pełnoletnim wychowankom pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz dostępu do pomocy prawnej.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	– liczba wychowanków korzystających z pomocy	– budżet jednostki – inne źródła	2018 r. – 2020 r.
16. Prowadzenie zindywidualizowanej pracy z dzieckiem i rodzicami biologicznymi w celu powrotu dziecka do środowiska rodzinnego.	– Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Przystań”	– liczba wychowanków, którzy powrócili do środowiska rodzinnego	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
17. Przygotowanie wychowanków do samodzielnego i odpowiedzialnego życia.	– Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Przystań”	– liczba wychowanków	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.
18. Dostosowanie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Przystań” do wymogów wynikających z przepisów prawa	– Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Przystań”	– osiągnięte standardy	– budżet jednostki	2018 r. – 2020 r.